

Prezydencja Łotwy w Radzie UE

Co 6 miesięcy kolejne państwo członkowskie przejmuje rotacyjną prezydencję w Radzie Unii Europejskiej. W tym okresie przewodniczy posiedzeniom tej instytucji na wszystkich szczeblach, pomagając zapewnić ciągłość prac UE.

Państwa członkowskie, które mają kolejno sprawować prezydencję, ściśle ze sobą współpracują w 3-krajowych grupach. System ten został wprowadzony w 2009 r. traktatem z Lizbony. Każda grupa 3 państw wyznacza długofalowe cele i przygotowuje wspólny program tematów i ważnych spraw, którymi Rada będzie się zajmować przez 18 miesięcy. Na podstawie tego programu każde z 3 państw opracowuje własny, szczegółowy 6-miesięczny program.

Obecna prezydencja: Łotwa: styczeń – czerwiec 2015 rok.

Zadania prezydencji

Prezydencja kieruje pracami Rady nad unijnym ustawodawstwem oraz dba o ciągłość programu UE, porządek procedur legislacyjnych i współpracę państw członkowskich. Musi więc być uczciwym i bezstronnym mediatorem.

Prezydencja ma 2 główne zadania:

1. Planowanie i prowadzenie posiedzeń Rady i jej organów przygotowawczych

Prezydencja przewodniczy posiedzeniom Rady w poszczególnych formacjach (z wyjątkiem Rady do Spraw Zagranicznych) oraz jej organów przygotowawczych: stałych komitetów (takich jak Komitet Stałych Przedstawicieli – Coreper) oraz grup roboczych i komitetów zajmujących się bardzo szczegółowymi sprawami.

Prezydencja dba, by dyskusje przebiegały prawidłowo, a regulamin Rady i jej metody pracy były przestrzegane.

Organizuje również wiele formalnych i nieformalnych posiedzeń w Brukseli oraz w rodzimym kraju.

2. Reprezentowanie Rady w stosunkach z innymi instytucjami UE

Prezydencja reprezentuje Radę w stosunkach z innymi instytucjami UE, zwłaszcza z Komisją i Parlamentem Europejskim. Stara się wypracować porozumienie co do aktów ustawodawczych podczas rozmów trójstronnych, nieformalnych negocjacji i posiedzeń komitetu pojednawczego.

Prezydencja pracuje w ścisłej koordynacji z:

- przewodniczącym Rady Europejskiej
- Wysokim Przedstawicielem Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa.

Wspomaga ich prace, wykonuje określone zadania dla Wysokiego Przedstawiciela, np. reprezentowanie Rady do Spraw Zagranicznych przed Parlamentem Europejskim lub przewodniczenie tej Radzie, gdy dyskutuje ona nad wspólną polityką handlową.¹

Prezydencja łotewska w Radzie UE

1 stycznia 2015 r. po raz pierwszy przewodnictwo w Radzie UE objęła Łotwa (państwo członkowskie UE od 2004 r.)

Przewodnictwo Łotwy w Radzie UE przypada na czas odnowionego składu kluczowych instytucji UE. Od listopada 2014 r. rozpoczęła funkcjonowanie nowa Komisja Europejska pod przewodnictwem Jean-Claude Junckera, w dn. 1 grudnia 2014 r. funkcję przewodniczącego Rady Europejskiej objął były Premier RP, Donald Tusk, a 1 lipca 2014 r. rozpoczęła się nowa 5-letnia kadencja Parlamentu Europejskiego.²

Priorytety prezydencji łotewskiej.

Dla Łotwy, której gospodarka jest niewielka, otwarta i zależna od koniunktury w strefie euro, priorytetem w następnym półroczu będzie operacjonalizacja planu inwestycyjnego Junckera. Dzięki gwarancjom finansowym KE oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego plan ma wygenerować ok. 315 mld euro inwestycji. Potrzebne są do tego działania następcze, obejmujące utworzenie Europejskiego Funduszu Inwestycji Strategicznych, intensyfikację reform strukturalnych i zapewnienie stabilności finansów publicznych krajów członkowskich. Jeszcze w grudniu ubiegłego roku łotewski minister finansów Jānis Reirs podczas obrad Ecofinu (rady do spraw gospodarczych i finansowych) zagwarantował, że Ryga włączy się w działania mające na celu zwiększenie konkurencyjności i wzrostu gospodarczego w Europie, w czym upatruje dużą szansę szczególnie dla małych państw.

Łotwa, od 2014 r. członek Unii Gospodarczej i Walutowej, będzie wiarygodnym koordynatorem działań wzmacniających dyscyplinę fiskalną w UE. Sama w okresie kryzysu

¹ <http://www.consilium.europa.eu/>

² <http://www.mg.gov.pl/>

finansowego spełniła kryteria paktu stabilności i wzrostu, redukując deficyt budżetowy z 8,1% PKB w 2010 r. do 0,9% PKB w 2014. W obszarze zarządzania fiskalnego Łotwę wesprze wiceprzewodniczący KE i komisarz ds. euro i dialogu społecznego Valdis Dombrovskis. Jako premier Łotwy w latach 2009–2014 wyprowadził on kraj z kryzysu dzięki konsekwentnej polityce oszczędnościowej. Jednak zbyt twarde podejście do dyscypliny fiskalnej może wywołać tarcia wewnątrz samego trio, na linii Ryga–Rzym, gdyż Włochy wciąż nie przedstawiły zadowalającego KE planu budżetowego, a do marca 2015 r. mają uchwalić nowe cięcia i reformy.

Ryga zadeklarowała również zamiar angażu w budowę jednolitego rynku cyfrowego, priorytetu legislacyjnego KE. Łotwa, gdzie ponad 70% mieszkańców systematycznie korzysta z sieci, a 90% transakcji bankowych odbywa się elektronicznie, w czerwcu 2014 r. przyjęła czteroletnią Strategię bezpieczeństwa cybernetycznego.

W ramach prezydencji powinna zatem zaproponować sposoby zastosowania agendy cyfrowej do poprawy cyberbezpieczeństwa na poziomie UE. Ryga może w tym obszarze budować koalicję z Tallinem, od lat mocno inwestującym w infrastrukturę, rozwój kadr oraz innowacyjne badania. Inicjatywę tę wesprą Andrus Ansip, estoński komisarz ds. jednolitego rynku cyfrowego, oraz kanclerz Niemiec Angela Merkel, która zastrzegła, że unijne środki w ramach planu inwestycyjnego powinny być przeznaczone właśnie na cyfryzację.

Kwestie problemowe.

Ryga zapowiada bezstronność w realizacji unijnych priorytetów. Koordynując europejską debatę w zakresie wschodniej polityki zagranicznej UE, będzie się skłaniała ku neutralizacji kwestii trudnych w relacjach z Rosją. Dlatego w związku z konfliktem ukraińskim zwróci zapewne uwagę na skutki jej agresywnego podejścia do państw bałtyckich, które w różnym stopniu nadal są powiązane z Moskwą, m.in. gospodarczo, i podlegają presji z jej strony. Łotwa, której ok. 28% mieszkańców to etniczni Rosjanie, popiera regionalną ideę walki z rosyjską propagandą w rosyjskojęzycznych mediach państw bałtyckich. Prowadzi jednak najbardziej pragmatyczną politykę wobec Moskwy spośród tych trzech krajów. Rosja pozostaje bowiem jednym z najważniejszych partnerów handlowych Łotwy, z ok. 10-procentowym udziałem w jej eksporcie i imporcie. Rosyjski kapitał jest wciąż obecny szczególnie na łotewskim rynku nieruchomości oraz w turystyce. Jeszcze w grudniu ubiegłego roku obradowała łotewsko-rosyjska międzyrządowa komisja, odbyły się też dwustronne konsultacje polityczne dotyczące m.in. sytuacji na Ukrainie.

Kolejnym wyzwaniem dla Łotwy będzie polityka energetyczna, szczególnie ważna dla bezpieczeństwa małego państwa uzależnionego od dostaw surowców z Rosji. Łotwa popiera projekt tzw. unii energetycznej, wzywając do wzmocnienia solidarności między państwami i kształtowania wspólnej polityki energetycznej. Prezydencja będzie propagowała ideę negocjacji kontraktów z dostawcami surowców energetycznych i wspierała zaangażowanie KE na wczesnym etapie umów międzyrządowych z państwami trzecimi. Jednak, z uwagi na obecne ograniczenia w liberalizacji własnego rynku, Łotwa wyraźnie traci tu na wiarygodności. Ryga wciąż ma problemy z wdrożeniem trzeciego pakietu energetycznego

i przełożyła uwolnienie rynku gazu na 2017 r. Dlatego priorytetem Łotwy będą kolejne inwestycje w infrastrukturę przesyłową oraz w interkonektory. Jest to konieczne dla dalszych etapów tworzenia wspólnego rynku energetycznego. Z kolei brak niezbędnych inwestycji może w przypadku Łotwy oznaczać ponowne opóźnienia w realizacji unijnych zobowiązań.

Wsparcie ze strony Polski.

Wpływ Łotwy na sprawy unijne będzie zależał od tego, czy będzie umiała się poruszać w nowym otoczeniu instytucjonalnym i jak wykorzysta swoje ograniczone zasoby polityczne, ekonomiczne i kadrowe. Łotwa powinna skupić się na pracy u podstaw, czyli koordynować prace Rady UE, proponować konkretne rozwiązania techniczne i wspomagać wypracowanie porozumienia w kluczowych dla niej obszarach. Priorytetem będzie wypracowanie kompromisu w sprawie ostatecznego kształtu planu inwestycyjnego Junckera podczas nieformalnych negocjacji trójstronnych między Radą, KE i Parlamentem Europejskim. Cele łotewskiej prezydencji, przede wszystkim w zakresie polityki energetycznej i zagranicznej UE, są istotne również dla Polski, która wspiera stabilizację sytuacji na Ukrainie, a także jest inicjatorką unii energetycznej. Mimo niedostatecznej wiarygodności Łotwy, jeśli chodzi o liberalizację zasad obrotu gazem, Polska powinna wzmacniać prezydencję w pozyskiwaniu zwolenników wspólnego rynku energetycznego. Z perspektywy regionalnej stwarza to szansę na współpracę Polski z Łotwą i pozostałymi państwami bałtyckimi przy rozbudowie infrastruktury przesyłowej. Należy jednak zapewnić firmom prywatnym przyjazne otoczenie inwestycyjne oraz zminimalizować ryzyko finansowe, zwłaszcza że dynamiczne zmiany cen surowców nie sprzyjają projektom długookresowym. Priorytetem Polski jest także realizacja inicjatyw mających na celu zakończenie konfliktu ukraińsko-rosyjskiego. Tym bardziej Warszawa powinna zwiększyć swoje zaangażowanie we wsparcie przygotowań Rygi do szczytu PW, oraz starać się złagodzić negatywne skutki rosyjskiej aktywności w regionie. Dla aktywności UE we wschodnim wymiarze polityki zagranicznej ważny będzie również słyszalny głos Polski w planowanej na 2015 r. rewizji unijnej polityki sąsiedztwa, zapowiedzianej przez Federicę Mogherini oraz Johannes Hahna, nowego komisarza do spraw polityki sąsiedztwa i negocjacji akcesyjnych.³

Więcej informacji na temat prezydencji Łotewskiej można uzyskać:
<http://www.es2015.lv/en/news>

Przygotował:

Punkt Informacji Europejskiej
Europe Direct – Poznań
przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu
al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań
tel. 61 8521670
e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl, www.europe-direct.poznan.pl

Projekt współfinansowany ze środków Komisji Europejskiej

³ <http://www.pism.pl/>